

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, vasárnap 1908. november 8.

235. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy óra 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Nemzeti öntudat.

Amelyik nemzetnek nincsen meg minden cselekedetében nemzeti öntudata, az a nemzet meg kell, hogy semmisüljön, vagy rabszolgaságba kell, hogy kerüljön és ezt a sorsot meg is érdemli.

Amelyik népnek lelkében nem virraszt az energia, az a nép asszimilálódik és az a hozzá legközelebb élő nép fogja asszimilálni, a melyik faji energiáját minden életnyilvánulásában kifejezésre tudja juttatni.

Ezeket az igazságokat nemzetek és népek története igazolja történelmi idők óta. Ez az igazság érvényesült Anglia nagyságában is, ez olvasztotta össze az apró germán államokat nagy Németországgá.

Magyarország életében a nemzeti és faji energiát soha sem tudta a magyarság úgy érvényre emelni, hogy a sok, különböző nemzetiségi elemet asszimilálja. Nemcsak a beolvastása nem sikerült a nemzetiségeknek, de amint az újabb mozgalmakból látjuk, a magyarság szupremációját sem sikerült, elismertetnünk velük. A keztyüs kezű politika megbosszulta mindig mugát, s valahányszor engedményeket adtunk nekik és több és több joggal ruháztuk fel őket, mindig többet és nemzetet megillető jogokat követeltek.

A magyar fölényt és fenhatóságot pedig véres összeütközések árán ismerték el csak, s akkor is — határidőre. Jogainknak törvényben biztosítására és a nemzetfentartó magyarsággal egyenlővé tételükre nemzeti aspirációkkal feleltek, s ma nagyobb agresszivitással követelnek spekiális jogokat, mint valaha. Templomokban, iskolákban, gyűléseken napirenden vannak az állam elleni izgatások és a nemzet gyálgatása. Magyarország pedig a „mártirgálytáson” kívül más megtorló lépéseket sem mer, vagy nem akar tenni az őt ért gyálgatásért.

A híres, nevezetes memorandumper óta olyan óriási visszaesés mutatkozik a nemzeti mozgalmak ellensúlyozásában, amilyenre példát történelmünkben nem találunk. Egyes vidékeink az országnak egy-egy nemzetiségi agitátor valóságos diktatori szerepet szerez magának nemcsak lefelé, a tudatlan nép irányában, hanem felfelé is, amennyiben nem kér, hanem követel az országtól jövedelmező jogokat.

Az állam erőtlenségére, a nemzeti öntudat elsatnyulására mutat az a körülmény, hogy a nemzeti állam megalapozására irányuló törekvések ellen harcot hirdetni mernek a nemzet kegyelméből jogokat élvezők.

Joggal kérjük erre, hol és mikor nyilvánul meg már a nemzeti öntudat, mely a veszélyt belátva, szakít a mult tradicionális, megalkuvó politikájával s agresszivitásra az állam ellentmondást nem tűrő erejével felel? Avagy szabad kezét adunk nekik minden téren s földünknek elfoglalása, törvényeinknek, nyelvünknek, kulturánknak semmibevétele után beleszabadítjuk őket törvényalkotási jogainkba is?

Hosszu esztendőkön keresztül először a napokban olvastam a magyarság térhódításáról egy Dunántúli tanfelügyelői jelentésből. Itt sem valamely exponált nemzetiségi vármegyéről van szó, de példavétel szempontjából föl- említem. Tolna vármegyében egy derék tanfelügyelő tizenhárom esztendő alatt a vármegye 125 népiskoláit, melyekből 68 német-magyar és szerb-magyar tannyelvű volt 244-re emelte és kétszáznegyvenben a magyar tannyelvet tette kötelezővé. Egyebütt pedig a nemzetiségi népiskolák egyre szaporodnak és a nemzetiségi középiskolák is felütik már fejüket.

Hol van a nemzetiségi öntudat, a faji energia, mely megállítsa ezt az ijesztő terjeszkedést, s megmentsen ezen országot a magyarság számára? Mert enélkül semmiféle preventív intézkedéssel nem lehet a megindult lavinát feltartóztatni.

A városi képviselőtestület ülése.

A reprezentanza tegnap este hat órakor ülést tartott. A napirend legtöbb pontja lényegtelen ügyekre vonatkozott.

Az ülés elején Vio Ferenc podeszta bejelenté, hogy Vranczy György báró nagy mérvű elfoglaltsága miatt leköszönt városatyai tisztéről. Tudomásul veszik.

Felolvasásra kerül azután az iskolaszék panaszlevele, melyben kifogásolja a reprezentanzának a tanítónők házassági tilalmának kérdésében legutóbb elfoglalt álláspontját és „antiparlamentaris”-nak nevezi a képviselőtestület többségének szembehelyezkedését az iskolaszék javaslatával.

A levélnek zárt ülésben való tárgyalását határozzák el.

Stupicich hivatkozva egy olcsó ajánlatra, melyet a város egy a napokban megalakítandó társaságtól villamos áram szállítására kapott, arra kéri a podesztát, hogy a grohovói városi villamos központ építésének ügyét hagyja függőben addig, míg a szóban forgó ajánlat bizottságilag meg nem vizsgálódik.

A podeszta hozzájárul Stupicich kéréséhez.

Foretich városatyja a felől aggódik, hogy a kormány valami beavatkozásra készül a municipális rendőrség kérdésében, mivel még mindeddig nem hagyta jóvá a rendőrség létszámkiegészítéséhez szükséges 50 ezer koronát.

A podeszta azt válaszolta, hogy Foretich aggodalmai nem indokoltak. Az ügynek referense a minisztériumban személyesen akar itt Fiumében a rendőrség viszonyai felől tájékozódni s e célból rövid időn belül le fog ida érkezni. Egyébként meg fogja sürgetni a tétel jóváhagyását.

Superina kérde, hogy mi van a munkásoknak két hónappal ezelőtt az élelmiszerek drágasága ügyében beadott memorandumával.

A polgármester azt feleli, hogy az ügy nemsokára a reprezentanza elé kerül. Ezután áttérnek a napirendre.

Egy Plasse külvárosban felállítandó gyermekotthonra megszavaznak 6000 koronát.

Azután áttérnek a S Giovanni városrészen és a Toretánál létesítendő kiseddóvó kérdésére.

Ossoinack azt akarja, hogy Drenóban is létesítsenek kiseddóvót.

A polgármester szavazásra bocsátja a kérdést és a rappresentanza elhatározza, hogy úgy az iskolaszék által javasolt két kiseddóvót mint Ossoinack által indítványozott drenovai óvót felállítatja.

Sorra megszavaznak azután 1882 koronát a plassei elemi iskolában berendezendő vilanyvilágításra, 180 koronát a Ciotta-utcai iskola által kívánt harmóniumra, 1335 koronát 14 új petróleumlámpás felállítására, 1530 koronát a Via Molini és 1800 koronát a Via Pomerio szabályozására.

Azután elfogadják Grossich indítványát 3 új városi orvosnak pályázat utján való alkalmazására és megszavaznak ötezer koronát egy tuberkulotikus betegeknek felláttandó terrasra a városi kórházban.

A zárt ülésben elintézték az iskolaszék fent említett panaszos levelét s több segély és előléptetés dolgában hoztak határozatot.

UJDONSÁGOK.

— Az iskolaszék ülése. A városi iskolaszék ma este 6 órakor Zanella Rikárd elnöklete alatt ülést tart.

— Óriási villamos erőmű Fiume közelében. Már hetek óta hire jár annak, hogy a közeli Ottocsáchan egy angol, francia, magyar, horvát és fiumei tőkepenzesekből álló nagy konzorcium a Dacska Poljana vízének felhasználásával egy óriási villamos erőművet szándékozik építeni. Ugyanazon a napon midőn Fiume városánál lejárt a grohovói villamos központ építésére hirdett pályázat a még alakulásban levő konzorcium ajánlatot adott be a podesztának, melyben a villamosáramnak igen olcsó egységárak mellett való szállításra tett ajánlatot.

Most a készülő vállalatról a következőket sikerült megtudnunk:

Az Ottocsác közelében levő Szvica tóból a Dacska Poljana folyó vízének fölhasználásával husz kilométer hosszú vizialagutat szándékozik a vállalat Zengg irányában építeni. Az alagut végén egy egyelőre 36 ezer lóerőre berendezett, de százezer lóerőre megnagyobbítható villamos központi erőművet állítanak fel, melyben a víz által hajtott turbinák segélyével állítanak elő a villamos áramot. A telep, mely körülbelül 80 kilométernyire lesz képes légvonalban Fiumétől az összes quarneramenti községeket, valamint a dalmát városok egy részét világitási és ipari célokra szolgáló villamos árammal ellátni, sőt a vállalat ajánlatot tett a magyar kereskedelemügyi minisztériumnak is a fiume—cameralmoravicai vonalnak villamos vontatására való átalakítására.

Az új vállalat ügyében, melynek részvénytőkéje nem kevesebb, mint huszonöt millió koronát fog kitenni, már napok óta folynak az alakuló tárgyalások Sachs dr. helybeli ügyvéd irodájában. Az alapításban résztvevő tőkepenzések nevét a napokban fogjuk közzétenni. Jelentékeny része lesz a vállalatban a budapesti Ganz és Társa cégnek.

— **Adakozás.** Az Adria hajóstársaság 10 koronát adományozott a hajótörtek segély-alapjának, a Pannonia kivándorlóhajón szedett belépő díjak jövedelméből.

— **Merénylő munkás.** A Danubius hajógyárban tegnap délben, mikor a munkások ebédhez távoztak, egy Gallis Márius nevű 32 éves fűtő rávetette magát Tentor Antal nevű előmunkásra s több késszurást ejtett rajta. A merénylőt társai akadályozták meg a további vérontásban. Az előmunkást, ki igen súlyosan sebesült meg, a mentők szállították a kórházba. Ott kihallgatták, de nem tudja, hogy mi adhattott okot Gallisnak a merényletre. A merénylőt természetesen letartóztatták s a rendőrségen kihallgatták. Gallis azt mondta, hogy azért támadt fellebvalójára, mert azt nem szerette. A merénylő általában igen zavart feleleteket adott s nem egészen beszámítható ember benyomását teszi. Ezért valószínűleg megvizsgálják elmebeli állapotát.

— **Az államtisztviselők szolgálati pragmatikája.** Félhivatalosan jelentik: Köztudomású dolog, hogy egy bizottság, mely a minisztériumok és az állami tisztviselők országos egyesületének kiküldötteiből alakított meg, a kormány részéről megbízatást nyert arra, hogy az állami tisztviselők szolgálati pragmatikájának tervezetét kidolgozza. Ez a bizottság Ballai Lajos miniszteri tanácsos elnöklésével számos ülést tartott és elaboratúrákat már a kormány rendelkezésére bocsátotta. Wekerle Sándor miniszterelnök, aki a státuszrendezéssel, a lakberek emelésével, a díjnokok helyzetének javításával s a fiumei helyi pótlékok engedélyezésével már sok tanujelét adta az állami alkalmazottak iránt érzett jóindulatának, tanulmányozás végett magához vette a tervezetet és sokféle gondjai mellett is az elkészült tervezet áttekintésével és elbírálásával behatóan foglalkozik. Bizonyosak lehetnek az állami tisztviselők arról, hogy türelmetlenségre nincs okuk, mert a miniszterelnök épp úgy, mint az egész kormánynak az az álláspontja, hogy a szolgálati pragmatikával ez a kormány ajándékozza meg az állami tisztviselőket. Viszont azonban természetes az is, hogy arról van szó, hogy az állami közigazgatás minden ágát és viszonylatát felölelő pragmatika aként foglaltassék törvénybe, hogy az minden tekintetben a kor színvonalán álljon és a tisztviselőknek és az államnak érdekeit egyaránt kielégítse, akkor épp oly felelősségteljes, mint rigorózus átgondolásra van szükség. De a kérdés az előkészítés stádiumában van, tehát ami késik, nem mulik.

— **Hamiskártyások a budapest-veneciei vonalon.** A budapesti német főkonzulátus utján tegnap jelentést tett a rendőrségen egy német katonatiszt, névszerint Eduard von Hahn a braunschweigi 62. gyalogezred hadnagya, hogy a Lidón magyar származású hamiskártyások kifosztották. A feljelentés szerint egész banda garázdálkodik a kártyaasztalok körül. A hamiskártyások a hajók utasainak a következő neveken mutatkoznak be: *Andrényi Armand, Josef v. Lakatos, Alexander br. v. Pongrác, Mérei Jenő* és báró *Kárász Antal*. A német tisztet 16.000 márkájától fosztották meg. A rendőrség a feljelentés folytán nyomozást indított és tegnap kihallgatta *Zsalud Ede* volt kávést, aki már volt ilyen hamiskártyás ügyben belekeverve. A rendőrség azt hiszi, hogy az *Andrényi* név alatt ő rejtezik. *Zsalud* kijelentette a rendőrségen, hogy csakugyan volt a Lidón, de nem kártyázott. A fényképét a rendőrség mindazonáltal megküldötte a panaszos tisztnek, hogy megállapíthassa a személy azonosságát. A vizsgálat folyik.

A szenzációkban utazó „A Nap” a következő valószínűtlen részleteket közli a hamiskártyások ügyéről:

Pár év óta a hamisjátékosok miután itthon teljesen lehetetlenné tették a helyzetüket, leginkább külföldre tették át működési helyüket. Legbiztosabb menedéket azonban az Ungaro-Croata hajóstársaságnak Fiume és Olaszország között közlekedő hajóin találtak. Itt zajlottak le a legnagyobb csaták és itt vérezték el legtöbben, kik gyanútlanul játékba keveredtek velük.

Minden jel arra vall, hogy az egyik *hajó parancsnoka tudott a bűnös üzelmekről* és vagy megvesztegették, vagy pedig ő maga is résztvett a játékban. Másképpen el sem képzelhető, hogy gazságaikat ennyi ideig zavartalanul üzhessék.

Horváth Jenő volt a kártyakompanya főalakja. Ő a legrutinósabb valamennyi között és általában Louis báró néven ismerik mindent. Rendesen a gróf Pongrác nevet használja és társaival leginkább Fiumében tartózkodik, itt szemelik ki áldozataikat. A szállókban megtudják, hogy kik utaznak Olaszországba, beszédbe elegyednek vele és együtt utaznak vele. A hajón a parancsnok rendesen átengedte nekik a játék céljából az I. osztályu ebédet. E miatt nem régen nagy botrány is történt az egyik hajón. Egy budapesti orvos, egyetemi magántanár ugyanis panaszt emelt a társaságnál és elmondta, hogy az utasok kénytelenek a kabinjukban, vagy a másodosztályu ebédidőben étkezni, csak azért, mert az I. osztályu ebédidőben a hajóskapitány engedelmével nagy kártyajátékok folynak.

A rendőrség most átiratot intéz a fiumei rendőrségnek és kéri, hogy az Ungaro-Croata kapitányait kalgassa ki.

— **A gyorsirókor tanfolyamai megnyiták.** A Fiumei Gyorsirókor tanfolyamai a Magántisztviselők Egyesületének helyiségeiben tegnapelőtt megnyiták. Magyar nyelvű tanfolyam hetenként kétszer, kedden és pénteken este 8-tól 9-ig, német nyelvű gyorsiró tanfolyam szintén kétszer hetenként, hétfőn és szerdán este 8-tól 9-ig tartatik. Érdeklődők naponként este fél 7-től fél 8-ig felvilágosítást nyerhetnek a kör helyiségében. (Kereskedelmi és Magántisztviselők egyesülete Via Saritá 2. az Adria palotával szemben.)

— **A kikötőből.** November 7-én. Érkezett: „Adouro” török gőzös Triesztből üresen, „Istria” osztrák gőzös Triesztből 500 bál jutával, 1000 zsák fűgével, 600 zsák szőlővel, 1656 zsák rizsszel és 100 tonna vegyes áruval.

Indult: „Veria” angol gőzös Liverpoolba 330 tonna liszttel, 50 tonna fával és 60 tonna vegyes áruval. „Sen” osztrák-magyar hadihajó Pólába üresen.

— **Az új osztrák kivándorlási törvényjavaslat.** A magyar parlament legközelebb megnyitó ülészakájának első teendői közé fog tartozni az új kivándorlási törvényjavaslat tárgyalása. Ausztria szintén most készül a kivándorlási törvényes uton rendezni. Ausztria gazdasági testületei, az ipartanács, a mezőgazdasági tanácsok, valamint a kereskedelmi és iparkamarák most foglalkoznak a kormány felhívására egy a kivándorlóik védelméről szóló törvényjavaslat előadói tervezetének megvitatásával. Az eddigi hozzászólások a közreadott tervezetnek teljes átdolgozását tartják kívánatosnak, de helyeslik a tervezetnek azon alapelveit, hogy a kivándorlási törvény egyszerűen teljes mértékben fentartsa az egyeseknek bíróalmi törvényben biztosított kivándorlási szabadságát, másfelől azonban a kivándorlóknak kellő oltalmat és támogatást is nyújtson új hazájuk megválasztásánál, a jegyek megváltásánál s általában egész útjuk tartama alatt. Helyeslés fogadta a tervezet azon intencióját is, hogy az osztrák hajózási társulatok részére az osztrák kivándorlóik nagyobb hányadának szállítását kívánja biztosítani, ami Triesztnek és az osztrák tengerhajózási társulatoknak további fejlődésére volna nagyjelentőségű.

— **A „Norddeutscher Lloyd” províziója.** A bécsi kereskedelmi bíróság előtt tegnap kellett volna folytatólagosan tárgyalni a Norddeutscher Lloyd ismeretes botrány-pörét. A német hajóstársaság, a magyar kivándorlóik várományosa, tudvalevőleg félmillió korona jutalékkal adósa mucsinyi Wohl Lajosnak, akit megbízott, hogy politikai összeköttetéseit értékesítse a konkra éhes Norddeutscher Lloyd érdekében. A bíróságnak tegnap kellett volna döntenie a Wohl részéről bejelentett tanúk kihallgatása iránt, de a tárgyalás elmaradt. Elmaradt pedig a Norddeutscher miatt, akik nem szívesen látják a nyilvánosságot és a tegnapi tárgyalás elhalasztását kérték. A bíróság a halasztást megadta.

— **Olaszország buzatermése.** A legújabb hivatalos statisztikai kimutatás szerint Olaszország termése mintegy 53 millió hektoliter, tehát 9 és fél millió hektoliterrel marad a tavalyi termés mögött s a legutóbbi hét esztendő átlagos buzatermésénél 5,960.000 hektoliterrel kevesebb. A rossz terméseredményt ellensúlyozza az a körülmény, hogy a buzaárak oly magasra emelkedtek, aminő árakat az olasz piacokon már évek óta nem jegyezték.

— **Gyilkosság vagy öngyilkosság.** A tegnap reggel 5 órakor Szt. Péter felé induló déli vasut vonat utasai borzalmas látványosságoknak voltak szemtanúi. Mattuglie és Jurdani állomások közt a vasuti vágányoktól nem messze egy holttest feküdt, mellében egy késsel, a mely markolatig volt bedöfve. A holttest mellé a vonatvezető két vasuti őrt állított, a vonat pedig tovább utazott Feistritz felé. Odaérve értesítették a hatóságot az esetről, mely egy vizsgálóbizottságot küldött ki a helyszínére. A vizsgálat nyomán megállapították, hogy a kés az 5-ik és 6-ik oldalborda közé hatolt és feltétlenül halálos volt. Zsebeiben nem találtak semmit. Fehérneműjében és harisnyájában R. S. betűkkel álló monogram, kalapjának belsőjében pedig „Borsalino” Milano felírás volt. Hatóság emberei a kalapot és a kést magához vették. A csóndörtség mindenfelé nyomoz, mert nem bizonyos benne, hogy gyilkosság vagy öngyilkosság forog fenn. A holttestet a jurdani temető halottasházába szállították.

x **Kiss szerencsése nagy.** Miért legnépszerűbb e 3 szó az egész országban? Vegyen egy sorsjegyet a Kíss bankházban, akkor meg fogja tudni! A Kíss bankház nagy előnyöket nyújt a közönségnek, eddig annyi milliót fizetett ki készpénzben a t. vevőinek, hogy ma hazánk legnépszerűbb osztálysorsjegy főelárusító helye. Huzás már november 19-én! Ajánlatos t. olvasóinknak, hogy tegyenek szerencsekísérletet és vegyenek a teljesen megbízható és előzékeny Kíss Károly és Társa bankházában, IV. Kossuth Lajos-utca 13. sorsjegyet, mert Kíss szerencsése nagy!

— **Térzene.** A városi zenekar ma, vasárnap délben az Adamich-téren hangversenyt ad a következő műsorral:

1. Grelinger — „Areonauta” Induló.
2. Gounod — Részlet a „Filemone és Baucis” operából.
3. Eysler — „Vera-Violetta” keringő.
4. Verdi — Fantazia az „A Trovatore” operából.
5. Heilmesberger — Részlet az „Iberia” gyöngé” című balletből.

— **A zágrábi foglyok éhségstrájkja.** Zágrábban tudvalevőleg a nagyszerb összeesküvésben való részvétel miatt letartóztatott éhségstrájkot kezdtek. Mint ma Zágrábból jelentik, a zágrábi ügyészség börtönéből ma délelőtt átszállították az Irgalmasok kórházába Milics lelkészt és Pribicevics Valérián teológiai tanárt. Mind a kettőnek szerfölött komoly az állapota. A vizsgálati fogságban levő nagyszerb rabok között kimondott éhségstrájk miatt körülbelül egy hét óta nem ettek semmit sem. Fogolytársaik közül is többen hamarosan át fognak kerülni a kórházba.

— **Hírek Horvátországból.** Zágrábból jelenti tudósítónk, hogy a horvát légiók részére már meg is kezdték több helyütt a toborzást. Frank kerületében már egy lovas osztály is alakult, ugyszintén Szlavóniában 200 lovas jelentkezett önkéntes szolgálatra. A verbuválás ma kezdődött meg Boszniában és Hercegovinában.

Kunacsics ismert horvát író özvegye lelkes szótartot intézett a horvát nőkhöz, amelyben buzdítja őket, hogy fiaikat irassák be a légióba. Indítványozta továbbá, hogy a horvát nők memorandummal járuljanak az európai uralkodók népeihez s a horvát állameszme tanulmányozására hívják fel azok figyelmét. A tegnapi lelkes határozatok hatása alatt ma három disszidens képviselő visszalépett a Starcevic-pártba.

— **Ujabb óvás a kivándorlóknak.** A Szent Raphael-Egyesület figyelmezteti a Lousiana-államba kivándorlókat, hogy az ottani telepítvény tulajdonosok Clem. J. Estopinal ügynököt Európába küldték, hogy a cukorültetvényekbe és fűrészgyárakba magyar munkásokat toborozzon. Ez az időszak munká csak 4—5 hónapig tart és a munkadíj csak 1 dollár, ami az ottani nagy drágaság mellett valószínűleg kevésbé. Az aratás után rendszeres munka nélkül maradnak a kivándorlók, kik így a legnagyobb nélkülözéseknek néznek elébe. Az utiköltséget a munkásoknak maguknak kell megfizetni s a bánásmód, miben odakünn részesülnek, valósággal vérlázító.

Közleményeink csakis a forrás megnevezésével vehetők át.

KALOGÉN

BRÁZAY SÓSBORSZESZ
FOGKRÉM és SZÁJVIZ ★

Távirat ◀▶ Telefon.

A pénzügyi költségvetés tárgyalása.

BUDAPEST, nov. 7. A képviselőház pénzügyi bizottsága a mai ülésében tárgyalta a pénzügyi tárca költségvetését.

Jelen voltak *Wekerle* és *Daranyi* miniszterek és *Popovics* államtitkár.

Hoitsy Pál előadó ismerteti a költségvetést és azt elfogadásra ajánlja.

Sághy Gyula a másodosztályu kereseti adó tíz koronán aluli tételeinek elengedését kéri.

Wekerle ehhez hozzájárul.

Issekutz Győző az erdészeti és pénzügyi tisztviselők helyzetének gyökeres javítását tartja szükségesnek. Kéri, hogy az erre vonatkozó tételek már a jövő évi költségvetésbe illesztésnek bele.

Bizony Ákos hibáztatja, hogy a bírák egyenlő elbánásban részesülnek a többi állam-tisztviselőkkel, mivel a bíráknak nem lehet mellékjövödelmük. A városoknak juttatott 2 milliót kevesli.

Rátkay László nem tartja elegendőnek a fényűzési adókból származó bevételeket és sokalja az állam személyzeti kiadásait.

Wekerle hivatkozik arra, hogy már legutóbbi expozéjában kijelentette, hogy az állam bevételeit tovább fokozni lehetetlen és a kiadásoknak is határt kell szabni. A tisztviselők és tanárok fizetésének rendezését most befejezetteknek kell tekinteni, hisz a tisztviselők fizetésének emelésére 2-3 milliót vett fel a költségvetésbe. Az erdészek fizetésénél tényleg marad fenn kívánni való. A szolgák és díjnokok helyzetének javítására két és egy negyed milliót szavazott meg a ház. A városoknak juttatott két millióval még nem tekinti e kérdést rendezettnek, de most nem lehetett e célra többet áldozni, a községek terhein sokat könnyített, a jegyzők fizetését rendezte és a szegényebb jegyzők fizetését teljesen magára vállalta az állam. A körorvosi állások díjazására 3-7 milliót vett fel. Kéri a költségvetés elfogadását.

A bizottság a költségvetést általánosságban és több felszólalás után részleteiben is elfogadja.

A kuria ítélete a Polonyi-Lengyel perben.

BUDAPEST, nov. 7. A királyi kuria ma délután egy órakor hirdette ki az ítéletet a Polonyi-Lengyel perben. Az esküdtek ítéletét a bíróság teljes egészében megsemmisíti és az elsőfoku bíróságot új eljárásra hívja fel, melyben azonban az előbbeni esküdtek nem vehetnek részt.

Az osztrák-magyar hadsereg kritikája.

LONDON, nov. 7. A „Daily Telegraph” katonai tudósítójának tollából ma cikk jelent meg, amely nagy elismeréssel nyilatkozik az osztrák-magyar hadsereg harcképességéről, de kiemeli azokat a hibákat is, amelyek szerinte a különben kitűnő harcképességet károsan befolyásolják. Így többek közt azt mondja a közlemény, hogy a vezetésnek sok tisztje háború esetére öreg, a katonai szállítóeszközök nagyon nehezek és így a bosnyák vidékeken nem lesznek megfelelőek, végre, hogy a többi hadi eszközök (itt nyilván a lövegeket érti) már régi rendszertűek.

Pénzügyőrök veszedelme.

BUDAPEST, nov. 7. Az Eötvös u. 33. számú ház előtt ma reggel óriási csődület keletkezett. Az illető házba november elsején költözött be a VI. kerületi pénzügyőri kirendeltség. A rossz kályha miatt már napokkal ezelőtt panaszkodtak a pénzügyőrök. Ma reggel a szemlész benyitván a hálóterembe, eszméletlenül találta ott az egész legérységet. Többnek fel volt puffadva az arca. A mentők-

nek sikerült a legtöbbet magához téríteni, de 3 pénzügyőrt veszedelmes állapotban bevitték a Rókus kórházba.

Orosz hajójárat Antivariba

LONDON, nov. 7. A „Standard”-nak jelentik Odesszából: Az osztrák-magyar árukra kimondott szerb bojkott következtében az orosz bevétel Szerbiába tetemesen megnövekedett, olyannyira, hogy az orosz kormány által szubvencionált Fekete-tengeri tengerhajózási részvénytársaság hajói, amelyek eddig csak Odessza és a Keleti-tengeri kikötők között bonyolították le a forgalmat, most Antivarig közlekednek.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt levelezőlap vagy telefon útján szíveskedjenek nekünk bejelenteni.

Csenevész gyermekek

gyorsan egészségesekké válnak, ha a SCOTT-féle Emulsiót szedik. A javulás már az első adag használata után észlelhető.

A SCOTT-féle Emulsió

oly édes mint a tejszín és a beteg szívesen veszi be és megemésztí még akkor is ha a tejet visszautasítja.

Köztudomásu, hogy az orvosok az egész világon legme-

legebben ajánlják a

SCOTT-féle Emulsiót

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.
Kapható minden gyógyszerárban.

AZ Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — hőrjük figyelembe venni.

Fontos ujtás!!

Számos család régi óhaja teljesül és a nagyérdemű fogyasztó közönség kényelmét szolgálja

Carlo Frisch

szállító cég
(Via Alessandrina, Jelcich ház)

új vállalata, mely a világhírű

Kőbányai Polgári Serfőző r. t.

palacksőreit mindenkinek lakásába költségmentesen szállítja.

Árusítja:

a világos márciusi sört,
a kőbányai barátsört és a serfőzőnek különleges, a leghíresebb orvos tanároktól ajánlott gyártmányát a

„Szent István” védjegyű Dupla maláta sört.

Rendelések, 12 palackot meghaladó mennyiségben, a nap bármely szakában, gyorsan és gondosan teljesíttetnek.

Dijmentes házhoz szállítás!

Kicsinybeni eladás a Via Alessandrina-i raktárhelyiségben.

Naponta frissen töltött palacksőreik.

Fontos ujtás!

Marse L. Fiume

Via Governo (Corso).

Ujjonnan érkezett szalma- és nemezalapok a legelső bel- és külföldi gyárakból. Gyermekek-különlegességek. Panama-kalapok.

Uj magyar hentes-üzlet!

Tisztelettel van szerencsém a t. fogyasztó közönség tudomására hozni, hogy Vico della Germania l. sz. alatt, a kászárnya átellenében

hentesáru-üzletet

nyitottam, hol az összes e szaknába vágó cikkeket naponta frissen, a legkitűnőbb minőségben és legolcsóbb árban árusítom.

Cikkeimnek feltétlen tisztaságáról, valamint a legjobb kiszolgálásról előre is biztosítva a n. é. közönséget, kérem nagyrabecsült pártfogását.

Mély tisztelettel
Szathmáry György
hentes m.

„M-i-i-t?” — „Papa megengedte! Hisz” valódi Jacobi-fele
Antinicotin-cigarettafüvek fadobozban!

Figyelem! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi!
Minden fadoboz egy érdekes bűvészkártyát tartalmaz.

Globus

Hirlapügynökség.

Ujság-elárusítás rögtön a
vonatok érkezése után.

Fiume, Vincenzo de Domini utca
(az Europa szálló közelében).

Dr. Pachany A.

fogorvos Fiumében (Zmaič ház)
működik naponként d. e. 9-12 d. u. 2-6

Ujságkihordót

esténként másfél órai munkára heti fizetéssel felvesz „A TENGERPART” kiadóhivatala Vico dell' Ospedale, Wurzerház l. em. Leányok vagy asszonyok is jelentkezhetnek.

Nemzetközi Panoráma

Fiume, Deák Corso 38.

(a Deák-szálloda mellett.)

Elsőrangú látványosság:

Eredeti színezett művészi fényképfelvételek.
Érdekes és tanulságos. A tanulmányosság részére fontos és kellemes szórakozás.

E héten a

A Rajna Mainztól Kölnig.

Nyitva reggel 10-től este 10 óráig.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Esténként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Hezdede 9 órakor.

A BRENER ANTAL-féle egyesült sörgyárak
részvénytársaságának.

(Gyár Budapest-Köbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jégyvár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládában érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládában

Yendégzők rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

SAVOY RESTAURANT

Ponte Goldoni — VELENCE — San Marco.

Az előkelő idegenek

találkozó helye.

Luncheon és diner fix áron
és étlap szerint.

Tulajdonos: **Leopold Alfréd.**

Hotel Meublé Jaianda

VELENCE,

Riva degli Schiavoni

a hozzátartozó Bavaria étteremmel. A vaporettok megállóhelye. Gyönyörű kilátással. Tiszta kényelmes szobák. Olcsó árak. Családok számára külön megállapodások.

Tulajdonos
Inganni E.

VELENCE

Hôtel Royal Danieli. Elsőrangú ház a Riva Schiavoni. Teljesen újjalakítva, új fürdő- és toalett-helyiségekkel s remek csarnokkal. Vasúti jegyelárusító és podgyászszállító iroda a házban.

Grand Hôtel. A Canal Grande legszebb részében, nagy terrasszal, 250 szobával, 30 teremmel, toalett- s fürdő-helyiségekkel. A régi velencei paloták pazar fényével egyesíti a legmodernebb kényelmet. Kitűnő francia konyha.

Hôtel Regina (Rome et Suisse). Gyönyörű fekvéssel, terrasszal, téli kerttel, olvasó és dohányzó termekkel, a melyek mind a Canal Grandera tekintenek. — Felhuzó. — Villanyvilágítás s gőzfűtés minden szobán. Teljesen újjalakítva. — Mérsékelt árak. —

Viktoria szálló. Központi fekvéssel, 2 pernyire a Szt. Márk tétől. 200 szoba. — Olvasó s dohányzó termek. — Felhuzó. — Gőzfűtés s villanyvilágítás. — Elsőrendű étterem. — Igen mérsékelt árak. — Omnibus az állomásnál.

Beurivage szálló és penzió. A Riva Schiavoni a Doge palota mellett. Teljesen újonnan felszerelve és hosszú tartózkodásokra minden kényelemmel ellátva. — Mérsékelt árak. —

Tisztasága **30.000** koronával szavatoltatik.

A konyhában és házban

mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csakis

Schieht szarvasszapparával

tisztítsunk. E szappan évtizedeken át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak eredménye. Mosóereje rendkívüli, szavatolt tiszta és ment minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol közönséges szappan felmondja a szolgálatot vagy különös gondosság szükségeltetik.

Grande kávéház

Fiume, Piazza Andrésay
(a Corso végén.)

Elsőrendű kávéház.

Europa kávéház

— Fiume, Adamich-tér és Corso sarkán —

Magyar lapok! — Modern kényelem!

NEW-YORK

áruház

FIUME, Via Andrássy I. sz.

az általánosan elismert legolcsóbb bevásárlási forrás férfi és női divatcikkek és rövidáruban.

VELENCZE

BONVECCHIATI

szálló és étterem a Szt. Márktér közelében.

Uj épület minden kívánt kényelemmel.

Szobák 2 1/2-3 lírától feljebb.

Teljes penzió 9 lira.

Az étteremben kitűnő konyha mérsékelt áron étlap szerint.

Tulajdonosok:
Fratelli Scattola.

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART” minden hirdetése eredménnyel jár.

Kiadóhivatal: Vicolo dell'Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

térít meg feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Négyszobás lakás,

villanyvilágítással s fürdőszobával átengedhető.
Közelebbit Sörraktár Via Ciotta 18.

Nagy butorozott szoba

egy vagy két személynek kiadó Via Pomerio 18 III. em.

Budapesti női szabónő

jutányosan készíti a legelegánsabb angol és francia női kosztümöket.

SEILER SUSÁK,

Strossmayerova ulica 68 (Ružić villa-1)
II. em. 17.

OCULÁRIUM

Budapest, IV., Kossuth-Lajos utca 15 félélem.
Wien, I., Kärntnerstrasse 39.

Megfelelő szemüvegek ingyenes orvosi rendelésnaponta 9 órától 7-ig Márkus dr. vezetése alatt. Szemüvegek és orrcsipesek 3 kor.-tól feljebb. Színházi és távcsövek minden kivitelben dús választékban.

Zeis-Trieder látcsövek.

Élő virágcsokrot,

koszorút, virágdiszítést bármely alkalmazásra izlésesen s olcsón készít Kovács Teréz virágkereskedése Fiume, Corsia Deák 30 (az Ossoinak-ház kapubejárataiban).

Cserepes növényben nagy választék.

Használt és új zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.